

שושן לונגיפלורום - תצפית זנים

חוקרים שותפים:

עירית דורי וליאנה בן יונס – מו"פ דרום
איתן שלמה ויעל סקוטלסקי – שה"מ פרחים

מבוא:

בשנת 2001 שווקו במכרזות ההולנדיות 79 מיליון פרחים מקבוצת שושן לונגיפלורום בערך של 29 מיליון יורו. הזן אוסנת עדיין מהווה זן מרכזי בקבוצת הלונגיפלורום אולם בשנים האחרונות קיימת מגמה של ירידה בביקוש לזן זה ולזנים ישראלים נוספים, שבאה לידי ביטוי גם בירידה במחיר הממוצע המתקבל עבורם בהשוואה לזנים הולנדים חדשים הנמצאים בשוק. המטרה של תצפית זו היתה בחינת גידולם של זני הייבוא בהשוואה לזנים המקומיים, ע"מ לאפשר בעתיד שינוי בהרכב הזנים המגודלים ולשפר את ריווחיות הגידול.

שיטות וחומרים:

בצלי שושן טריים מזנים ישראלים ובצלים קפואים מזני יבוא נשתלו ב- 18/10/01 במו"פ דרום בחממה בתנאי יום ארוך. הארכת היום החלה מהשתילה עד תום הניסוי וניתנה כשבירת לילה בהארה מחזורית (5/15) למשך 6 שעות (3:00 – 21:00). הבצלים נשתלו בעומד 70 למ"ר והיו בגודל 14-12 חוץ מהזן White heaven שבו הבצלים היו בגודל 14-16. במסגרת התצפית נבחנו 10 זנים. 6 זנים מקומיים: אוסנת, ארת, נס, מגייק בלנש, רמון ורוני, ו- 4 זני ייבוא: Snow cap, Avita, White elegance, White heaven. נערך מעקב אחר מועד הפריחה, יבול הפרחים ואיכותם.

תוצאות:

טבלה 1: השפעת הזן על מועדי הפריחה בשני גלי הפריחה (מספר הימים משתילה לפריחה).

זן	גל I	גל I	גל II	גל II
	התחלת פריחה	ימים משתילה לפריחה	התחלת פריחה	ימים משתילה לפריחה
White heaven	7/1/02	81	21/5/02	215
Snow cap	9/1/02	83	28/4/02	192
Avita	12/1/02	86	-	-
White elegance	28/12/01	70	10/5/02	204
אוסנת	21/1/02	95	-	-
ארת	30/1/02	104	14/5/02	208
נס	21/1/02	95	28/4/02	192
מגייק בלנש	1/2/02	106	16/4/02	180
רמון	4/2/02	109	25/4/02	189
רוני	13/2/02	113	16/5/02	205

מועד הפריחה:

באופן כללי ניתן לומר שבגל הראשון זני היבוא הקדימו לפרוח בהשוואה לזנים המקומיים (טבלה 1). הסיבה להקדמה זו קשורה ככל הנראה בבצלים הקפואים שגורמים בדרך כלל להקדמה מסויימת בפריחה. בלט בהקדמת הפריחה הזן White elegance שפרח בסוף דצמבר, 70 יום לאחר השתילה. מבין הזנים המקומיים הקדימו לפרוח בגל הראשון האוסנת והנס (95 יום) ואיחר במיוחד הזן רוני שפרח רק באמצע פברואר 113 יום לאחר השתילה. בגל השני הקדים לפרוח המגייק בלנש שפרח באמצע אפריל, 180 יום לאחר השתילה ואיחר במיוחד הזן White heaven שפרח רק בשבוע השלישי של מאי, 215 יום לאחר השתילה.

יבול:

בגל הראשון רב הזנים נתנו כ- 70 גבעולי פריחה למ"ר, כלומר כפרח אחד לבצל (תרשים 1). בזנים רוני, ארת ו- Snow cap מספר הפרחים למ"ר היה נמוך מעט יותר, בגלל כ- 10% של פרחים עיוורים. בגל השני בלטו לטובה ביבול הזנים מגייק בלנש (103 פרחים למ"ר) ו- White heaven (94 פרחים למ"ר) ולעומתם האוסנת וה- Avita כלל לא עלו לגל פריחה שני.

אורך פרח:

בגל הראשון הזנים: White heaven, אוסנת, ארת, מגייק בלנש, רמון ורוני נתנו גבעולי פריחה באורך 90 ס"מ (תרשים 2). שאר הזנים היו באורך של כ- 80 ס"מ. בגל השני מעט זנים הגיעו לאורך של כ- 90 ס"מ: White heaven, White elegance ורוני. הזנים: Snow cap, ארת, מגייק בלנש, רמון ונס היו באורך 74-80 ס"מ אילו הזן רמון היה בעל גבעולי פריחה קצרים במיוחד (64 ס"מ בממוצע).

משקל הפרח:

בגל הראשון הזנים: Snow cap, מגייק בלנש, רמון ורוני היו במשקל ממוצע של כ- 160 גרם לפרח ואילו בזנים Avita ו- White elegance משקל הפרח היה כמחצית (תרשים 3). בגל השני רב הזנים התאפיינו במשקל גבוה לפרח 145-180 גרם לפרח, רק הרמון וה- White heaven היו בעלי משקל נמוך יותר של כ- 120 גרם לפרח. באופן כללי כל הזנים היו בעלי גבעול פריחה יציב.

מספר פעמונים:

בגל הראשון היו בזני היבוא בממוצע 1.6-1.9 פעמונים לגבעול פריחה ואילו ברב הזנים המקומיים היו 2.9-3.6 פעמונים לפרח חוץ מהזן נס שנתן רק 1.6 פעמונים בממוצע לפרח (תרשים 4). מספר הפעמונים הקטן יותר בזני היבוא נבע כפי הנראה מהבצלים הקפואים. בגל השני מספר הפעמונים הממוצע לגבעול פריחה היה שווה או גבוה יותר לעומת הגל הראשון. הזן Snow cap הצטיין במספר הפעמונים הרב ביותר כ- 5 פעמונים לפרח ההזן White heaven היה בעל מספר הפעמונים הנמוך ביותר 2.3 פעמונים לגבעול. שאר הזנים נתנו 3-4 פעמונים לגבעול פריחה. ככל ביצוא מספר הפעמונים המבוקש הוא 1-3 פעמונים לפרח ואילו בשוק המקומי מבוקשים דווקא גבעולים בעלי מספר רב של פעמונים.

קוטר פעמון:

בגל הראשון בלטו בקוטר פעמון גדול הזנים: White heaven ונס 14.1 ו- 14.2 ס"מ (תרשים 5). סה"כ ההבדלים בגודל הפעמון בגל זה לא היו גדולים. הזן עם קוטר הפעמון הקטן ביותר היה רוני 12.5 ס"מ. בגל הפריחה השני ההבדלים בקוטר הפעמון בלטו הרבה יותר. גם הפעם בלט הזן White heaven עם קוטר פעמון 14.5 ס"מ, לעומת זאת ברב הזנים האחרים הייתה ירידה משמעותית בקוטר הפעמון בגל זה 11-12.5 ס"מ.

אורך פעמון:

בגל הראשון הזנים: Snow cap ומגייק בלנש נתנו את הפעמון הארוך ביותר 16.9 ו- 16.7 ס"מ בהתאמה והזן Avita נתן את הפעמון הקצר ביותר 15.5 ס"מ (תרשים 6). בגל השני ברב הזנים הייתה ירידה באורך הפעמון, חוץ מה- White heaven בו לא חל שינוי בגודל הפעמון וה- White elegance בו חלה עליה בגודל הפעמון.

סיכום:

בתצפית זנים זו ניתן לציין לטובה את הזן White heaven שבלט ביבול וברב מדדי האיכות בשני גלי הפריחה, בעוד בחלק גדול מהזנים ניכרת ירידה במדדי איכות שונים בגל הפריחה השני. ניתן היה להתרשם בזן זה במיוחד מהפעמון בעל הקוטר הגדול והמבנה היפה וכן מאורך פרח טוב בשני גלי הפריחה.

